

Nr 106.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om vissa inskränkningar i utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket; given Stockholms slott den 5 mars 1948.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag om vissa inskränkningar i utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Karin Kock.

Sammanfattning.

Enligt förslaget till ny lag om försäkringsrörelse (jfr prop. nr 50) får koncession beviljas inhemskt försäkringsbolag endast under förutsättning att rörelsen finnes behöflig och även eljest ägnad att främja en sund utveckling av försäkringsväsendet. Motsvarande koncessionsregler saknas i lagen den 24 juli 1903 (nr 94 s. 61) om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket.

Det här framlagda lagförslaget syftar till att i koncessionshänseende likställa utländska försäkringsbolag med svenska. Enligt förslaget skall lagen gälla endast till och med den 31 december 1950. Det förutsättes, att 1903 års lag under tiden skall överarbetas och att ny lagstiftning i ämnet skall kunna träda i kraft vid ingången av år 1951.

F ö r s l a g
till
L a g
**om vissa inskränkningar i utländsk försäkringsanstalts rätt
att driva försäkringsrörelse här i riket.**

Härigenom förordnas som följer.

Tillstånd må ej meddelas utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket eller att utvidga sådan rörelse med försäkringsgren, som anstalten icke redan äger driva, med mindre den tillämnade rörelsen finnes behöflig och även eljest ägnad att främja en sund utveckling av försäkringsväsendet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1949 och gäller till och med den 31 december 1950.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 februari 1948.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Statsrådet Kock anmäler efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena, t. f. chefen för justitiedepartementet, statsrådet Quenssel, och chefen för handelsdepartementet fråga angående lagstiftning om *vissa inskränkningar i utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket* och anför därvid följande.

I proposition till innevarande års riksdag (nr 50) har framlagts förslag till ny lag om försäkringsrörelse, avsedd att träda i kraft den 1 januari 1949. Lagen innehåller i flera avseenden betydelsefulla nyheter beträffande den affärsmässigt bedrivna försäkringsverksamheten. Rätt att driva sådan verksamhet skall enligt de föreslagna bestämmelserna göras beroende av Kungl. Maj:ts tillstånd (koncession), som kan meddelas endast under förutsättning att rörelsen finnes vara behövlig och även eljest ägnad att främja en sund utveckling av försäkringsväsendet. Beträffande innebörden av dessa bestämmelser torde jag få hänvisa till propositionen. Lagen är avsedd att gälla endast svenska försäkringsbolag.

Utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket regleras genom bestämmelser i lagen den 24 juli 1903 (nr 94 s. 61). Denna lag tarvar numera från flera synpunkter en översyn. Önskvärt hade varit att lagen omedelbart anpassats till de föreslagna bestämmelserna beträffande inhemska försäkringsbolag. Detta har dock icke varit möjligt att medhinna. Ofrånkomligt är emellertid att i detta läge ägna uppmärksamhet åt de utländska försäkringsanstaltarnas ställning i koncessionshänseende efter genomförandet av en ny lagstiftning rörande de svenska bolagen.

Enligt 1 § i nyssnämnda lag den 24 juli 1903 skall utländsk försäkringsanstalts rörelse här i riket drivas genom en generalagent såsom syssloman. Tillstånd att driva rörelsen förvärfvas av försäkringsinspektionen. Vidare stadgas (4 §), att ansökan om tillstånd skall vara åtföljd av handlingar rörande vissa formella betingelser för rörelsens bedrivande, såsom generalagentens behörighet, uppgift angående tekniska grunder för verksamheten enligt försäkringsinspektionens anvisningar samt bevis att försäkringsanstalten i riksbanken deponerat föreskrivna belopp för verksamheten. Finnes

generalagenten vara behörig och äro de ingivna handlingarna jämväl i övrigt av föreskriven beskaffenhet, har försäkringsinspektionen att meddela anstalten tillstånd att här i riket driva rörelsen (5 §). Tillstånd skall likväl vägras, därest grunderna för anstaltens verksamhet finnas vila på ett system, som uppenbarligen är av beskaffenhet att ej medgiva en betryggande försäkringsverksamhet eller med hänsyn till innehållet av nyss omnämnda handlingar sådan försäkringsverksamhet uppenbarligen icke är att förvänta. En försäkringsbransch, nämligen trafikförsäkringen, intar i koncessionshänseende en särställning, i det att för utövande av sådan verksamhet erfordras Kungl. Maj:ts tillstånd.

Genomföras de föreslagna koncessionsbestämmelserna beträffande inhemska försäkringsbolag, uppkommer den situationen, att svenska försäkringsbolag kunna erhålla koncession först efter behovsprövning under det att utländska försäkringsanstalter kunna förvärva tillstånd att här i riket driva verksamhet utan att behovet av verksamheten prövas. De utländska bolagen skulle sålunda bli gynnsammare ställda i koncessionshänseende än de inhemska. Detta kan icke anses tillfredsställande, eftersom båda grupperna i princip böra behandlas lika. En provisorisk lagstiftning i syfte att åstadkomma enhetliga koncessionsregler till dess 1903 års lag hunnit överarbetas finner jag därför erforderlig.

Innan jag närmare ingår på frågan huru en sådan lagstiftning lämpligen bör utformas, må erinras om lagen den 14 december 1945 (nr 845) om vissa inskränkningar i rätten att driva försäkringsrörelse, även kallad spärrlagen. I denna lag, som avser såväl svenska som utländska försäkringsbolag, stadgas förbud mot nyetablering ävensom mot utvidgning av bestående försäkringsrörelse med ny verksamhetsgren, dock att Kungl. Maj:t äger meddela dispens i fall där detta finnes från allmän synpunkt önskvärt. Beträffande lagens ändamål och innebörd må hänvisas till prop. nr 375 till 1945 års riksdag. Spärrlagen gällde ursprungligen till och med den 31 december 1947. Sedermera har giltighetstiden förlängts ett år. Förutsatt att den föreslagna lagen om försäkringsrörelse genomföres från och med den 1 januari 1949 komma sålunda — såvitt gäller inhemska försäkringsbolag — de i sistnämnda lag upptagna koncessionsreglerna att direkt avlösa spärrlagen.

Vid utformningen av en provisorisk koncessionslagstiftning beträffande utländska försäkringsanstalter synas mig övervägande skäl tala för att — efter spärrlagens mönster — i en särskild lag upptaga bestämmelser i ämnet. Såsom redan anmärkts synes det naturligt, att de svenska och utländska företagen likställas i koncessionshänseende. Även för utländskt företag bör sålunda koncession beviljas endast under förutsättning, att den tillämnade verksamheten finnes behöflig och även eljest ägnad att främja en sund utveckling av försäkringsväsendet. I anslutning till förslaget till ny lag om försäkringsrörelse har jag på särskilt anförda skäl uttalat (se prop. nr 50 till 1948 års riksdag s. 160), att det förefaller angeläget att koncessionsprövningen beträffande nya företag tillsvidare sker tämligen restriktivt. Det samma torde böra gälla även i fråga om de utländska företagen.

Vissa skäl tala för att Kungl. Maj:t förbehålles koncessionsprövningen även beträffande de utländska försäkringsanstalterna. Det har likväl icke syntts mig påkallat att i förevarande sammanhang göra ändring i den nuvarande anordningen med försäkringsinspektionen som koncessionsmyndighet för de utländska anstalterna beträffande all annan försäkring än trafikförsäkring. Jag har desto hellre kunnat intaga denna ståndpunkt som den provisoriska lagens giltighetstid torde kunna begränsas till två år. Min avsikt är att föranstalta om en allmän översyn av 1903 års lag om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket, varvid en anpassning till lagen om försäkringsrörelse torde böra eftersträvas. Det är min förhoppning att arbetet därmed skall kunna bedrivas med sådan skyndsamhet att ny lagstiftning i ämnet kan genomföras från och med den 1 januari 1951.

Föredraganden hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över ett inom handelsdepartementet upprättat förslag till *lag om vissa inskränkningar i utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket*, av den lydelse bilaga¹ vid detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

G. Lindenbaum.

¹ Denna bilaga, vilken är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 26 februari 1948.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden LAWSKI,
GYLLENSWÄRD,
NISSEN,
regeringsrådet KUYLENSTIERNA.

Enligt lagrådet den 24 februari 1948 tillhandakommet utdrag av protokoll över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 6 februari 1948, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om vissa inskränkningar i utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av hovrättsassessorn O. H. Appeltofft.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Bengt Larson.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 mars 1948.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Statsrådet Kock anmäler efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt cheferna för justitie- och handelsdepartementen lagrådets den 26 februari 1948 avgivna utlåtande över det den 6 i samma månad remitterade förslaget till *lag om vissa inskränkningar i utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket* samt hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Lennart Kihlstrand.
